

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 19 januari 2017
(OR. en)

5386/17
ADD 1

ENV 31

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionen
inkom den:	17 januari 2017
till:	Rådets generalsekretariat
Ärende:	Kommissionens förordning (EU) .../... av den XXX om ändring av bilagorna I, II och III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas)

För delegationerna bifogas dokument – D047857/02 - Annexes.

Bilaga: D047857/02 - Annexes

SV

BILAGA I–III

BILAGA I

MILJÖUTREDNING

Miljöutredningen ska omfatta följande områden:

1. Fastställande av den organisatoriska ramen

Organisationen ska fastställa externa och interna faktorer som på ett positivt eller negativt sätt kan påverka dess förmåga att uppnå de avsedda resultaten av miljöledningssystemet.

Till dessa frågor hör relevanta miljöfaktorer såsom klimat, luftkvalitet, vattenkvalitet, tillgång till naturresurser, biologisk mångfald.

De kan även inbegripa, men inte begränsas till, följande faktorer:

- Yttre faktorer (t.ex. kulturella, sociala, politiska, rättsliga, finansiella, tekniska, ekonomiska, ekologiska och konkurrensmässiga förhållanden).
- Interna förhållanden som rör organisationens egenskaper (såsom dess verksamheter, produkter och tjänster, strategisk ledning, kultur och kapacitet).

2. Identifiera berörda parter och fastställa deras behov och förväntningar.

Organisationen ska fastställa vilka berörda parter som är relevanta för miljöledningssystem, dessa berörda parters relevanta behov och förväntningar samt vilka av dessa behov och förväntningar som organisationen har eller väljer att anpassa sig till.

Om organisationen beslutar att frivilligt anta eller godta sådana relevanta behov eller förväntningar hos berörda parter som inte omfattas av rättsliga krav, blir dessa en del av de bindande kraven.

3. Identifiering av tillämpliga lagstadgade miljökrav

Utöver upprättandet av en förteckning över tillämpliga lagstadgade krav ska organisationen också ange hur det kan styrkas att den efterlever de olika lagstadgade kraven.

4. Identifiering av direkta och indirekta miljöaspekter samt fastställande av vilka av dessa som är betydande

Organisationen ska identifiera alla direkta och indirekta miljöaspekter som har en positiv eller negativ miljöpåverkan, med angivande av egenskap och kvantitet beroende på vad som passar, och upprätta ett register över alla identifierade miljöaspekter. Organisationen ska också fastställa vilka av dessa aspekter som är betydande på grundval av kriterier som fastställts i enlighet med punkt 5 i denna bilaga.

Vid fastställande av direkta och indirekta miljöaspekter är det viktigt att även överväga de miljöaspekter som är förknippade med organisationens kärnverksamhet. En inventering som begränsas till miljöaspekter av en organisations anläggningar och belägenhet är otillräcklig.

Vid fastställandet av direkta och indirekta miljöaspekter av en organisations verksamhet, produkter och tjänster ska organisationen ha ett livscykelperspektiv genom att ta hänsyn till de faser i livscykeln som den kan kontrollera och påverka. Dessa steg omfattar normalt råvaruanskaffning, inköp och upphandling, utformning, produktion, transport, användning, hantering i slutet av livscykeln och slutligt bortskaffande beroende på organisationens verksamhet.

4.1. Direkta miljöaspekter

Direkta miljöaspekter omfattar den del av en organisations verksamhet, produkter och tjänster som den har direkt kontroll över.

Alla organisationer ska beakta de direkta miljöaspekterna av sin verksamhet.

Direkta miljöaspekter inbegriper, men begränsas inte till,

- (1) utsläpp till luft,
- (2) Utsläpp till vatten (inbegripet infiltrationer av grundvatten),
- (3) produktion, återvinning, återanvändning, transport och bortskaffande av fast och annat avfall, särskilt farligt avfall,
- (4) användning och förorening av mark,
- (5) användning av energi, naturresurser (inklusive vatten, fauna och flora) och råvaror,
- (6) användning av tillsatser och hjälpkemikalier samt halvfabrikat,
- (7) lokala frågor (buller, vibrationer, lukt, damm, estetiska frågor etc.),

Vid identifiering av miljöaspekter bör dessutom följande beaktas:

- Risk för miljöolyckor och andra nödsituationer med en potentiell miljöpåverkan (t.ex. kemiska olyckor) och eventuella avvikande situationer som kan leda till potentiell miljöpåverkan.
- Transportfrågor med avseende på varor och tjänster samt personal på tjänsteresa.

4.2. Indirekta miljöaspekter

Indirekta miljöaspekter kan vara ett resultat av en organisations kontakter med tredje part som till rimlig grad kan påverkas av organisationen.

Sådana problem kan bland annat vara

- (1) frågor med anknytning till produkters och tjänsters livscykel som organisationen kan påverka (anskaffning av råvaror, design, inköp och upphandling, produktion, transport, användning, hantering i slutet av livscykeln och slutligt omhändertagande),
- (2) kapitalinvesteringar, låneverksamhet och försäkringsverksamhet,
- (3) nya marknader,
- (4) val av tjänster och deras sammansättning (exempelvis transport eller catering),
- (5) administrativa och planeringsmässiga beslut,
- (6) produktutbud,
- (7) entreprenörers, underentreprenörers, leverantörers och underleverantörers miljöprestanda och rutiner.

Organisationerna ska dessutom kunna visa att de betydande miljöaspekterna och de konsekvenser som är förknippade med dessa aspekter behandlas inom ramen för miljöledningssystemet.

Organisationen bör sträva efter att säkerställa att leverantörerna och de som agerar på organisationens vägnar uppfyller organisationens miljöpolicy när de utför verksamheter som ingår i kontraktet.

En organisation ska beakta hur stor inverkan den kan utöva på dessa indirekta miljöaspekter och vilka åtgärder den kan vidta för att minska miljöpåverkan och att öka miljövinsterna.

5. Bedömning av miljöaspekternas betydelse

Organisationerna ska fastställa kriterier för att bedöma miljöaspekternas betydelse med avseende på verksamhet, produkter och tjänster, och tillämpa dessa i syfte att avgöra vilka miljöaspekter som har en betydande miljöpåverkan ur ett livscykelperspektiv.

De kriterier som utarbetas av en organisation ska beakta lagstiftningen och vara heltäckande, tillåta oberoende kontroll, vara reproducerbara och ha gjorts tillgängliga för allmänheten.

Vid fastställandet av dessa kriterier ska den berörda organisationen beakta följande:

- (1) Potentiell skada eller nytta för miljön, inbegripet den biologiska mångfalden.
- (2) Tillståndet i miljön (t.ex. den lokala, regionala eller globala miljöns känslighet).
- (3) Aspektens eller påverkans storlek, antal, frekvens och reversibilitet.
- (4) Förekomst av och krav i relevant miljölagstiftning.
- (5) Synpunkter från berörda parter, inklusive organisationens anställda.

Andra relevanta faktorer kan beaktas beroende på typen av verksamhet, produkter och tjänster som organisationen bedriver eller tillhandahåller.

Utifrån de fastställda kriterierna ska organisationen bedöma betydelsen av sina miljöaspekter och sin miljöpåverkan. För att göra detta ska organisationen beakta överväganden som kan omfatta, men är inte begränsade till

- (1) organisationens befintliga data med avseende på material- och energianvändning, utsläpp, avfall och utsläpp uttryckt som risker,
- (2) sådan verksamhet inom organisationen som regleras i miljölagstiftning,
- (3) upphandlingsverksamhet,
- (4) design, utveckling, tillverkning, distribution, service, användning, återanvändning, återvinning och bortskaffande av organisationens produkter,
- (5) de aktiviteter inom en organisation som har de mest betydande miljömässiga kostnaderna och fördelarna.

När organisationen bedömer betydelsen av miljöpåverkan från dessa verksamheter ska den ta hänsyn till normala driftsförhållanden, förhållanden under igångsättning och stängning samt rimligen tänkbara nödsituationer. Hänsyn ska tas till tidigare, nuvarande och planerade verksamheter.

6. Utvärdering av återkoppling från undersökningar av tidigare tillbud

Organisationen ska beakta återkoppling från undersökningar av tidigare tillbud som kan påverka dess förmåga att nå de avsedda resultaten med sitt miljöledningssystem.

7. Fastställande och dokumentation av risker och möjligheter.

Organisationen ska fastställa och dokumentera risker och möjligheter kopplade till miljöaspekter, bindande krav och andra frågor och krav som anges i punkterna 1–4.

Organisationen ska fokusera på de risker och de möjligheter som behöver åtgärdas för att säkerställa att miljöledningssystemet kan fylla sitt syfte, för att undvika oönskade effekter eller olyckor och för att åstadkomma en ständig förbättring av organisationens miljöprestanda.

8. Undersökning av existerande processer, praxis och rutiner

Organisationen ska granska existerande processer, praxis och rutiner och fastställa vilka som behövs för att säkerställa ett långsiktigt upprätthållande av miljöledningen.

BILAGA II

KRAV PÅ MILJÖLEDNINGSSYSTEM OCH ANDRA FAKTORER SOM BÖR BEAKTAS AV ORGANISATIONER SOM GENOMFÖR EMAS

De krav som ställs på miljöledningssystem enligt Emas är samma som ingår i avsnitt 4 – 10 i standarden EN ISO 14001:2015. Dessa krav återges i del A.

Hänvisningarna i artikel 4 till specifika punkter i denna bilaga ska tolkas enligt följande:

Hänvisning till A.3.1 ska förstås som hänvisning till del A 6.1.

Hänvisning till A.5.5 ska förstås som hänvisning till del A 9.2.

Dessutom ska organisationer som genomför Emas beakta ett antal andra faktorer som direkt har att göra med olika aspekter i avsnitt 4 i standarden EN ISO 14001:2015. Dessa ytterligare krav anges i del B i denna bilaga.

DEL A	DEL B
Krav på miljöledningssystem enligt EN ISO 14001:2015	Ytterligare krav för organisationer som genomför Emas
Organisationer som deltar i miljölednings- och miljörevisionsordningen (Emas) ska uppfylla de krav i EN ISO 14001: 2015¹ som anges nedan. A. 4 Organisationens förutsättningar A. 4.1 Att förstå organisationen och dess förutsättningar Organisationen ska avgöra vilka externa och interna frågor som är relevanta för dess syfte och som påverkar dess förmåga att nå de avsedda resultaten med sitt miljöledningssystem. Sådana frågor ska omfatta miljöförhållanden som påverkas av eller som kan påverka organisationen. A.4.2 Att förstå intressenters behov och förväntningar Organisationen ska bestämma: (a) vilka intressenter som är relevanta	

¹ *Texten i denna bilaga är återgiven med tillstånd av Europeiska standardiseringskommittén (CEN). Den fullständiga texten kan köpas från de nationella standardiseringsorgan som förtecknas i bilagan. Återgivande av denna bilaga för kommersiella ändamål är förbjuden.*

för miljöledningssystemet; (a) dessa intressenters relevanta behov och förväntningar (dvs. krav); (b) vilka av dessa behov och förväntningar som ska bli organisationens bindande krav. A.4.3 Att bestämma miljöledningssystemets omfattning Organisationen ska bestämma avgränsningar och tillämplighet av miljöledningssystemet för att fastställa dess omfattning. När organisationen bestämmer denna omfattning ska den beakta: (a) de externa och interna frågor som det hänvisas till i A.4.1; (b) de bindande krav som det hänvisas till i 4.2; (c) sina organisatoriska enheter, funktioner och fysiska gränser; (d) sina aktiviteter, produkter och tjänster; (e) sina befogenheter och sin förmåga att utöva styrning och påverkan. När omfattningen fastställts ska alla organisationens aktiviteter, produkter och tjänster inom denna omfattning innefattas i miljöledningssystemet. Omfattningen ska hållas uppdaterad som dokumenterad information och vara tillgänglig för intressenter. A.4.4 Miljöledningssystem För att uppnå avsett resultat, inklusive att förbättra sin miljöprestanda, ska organisationen upprätta, införa, underhålla och ständigt förbättra ett miljöledningssystem, inklusive nödvändiga processer och deras samverkan, enligt kraven i denna standard. Organisationen ska beakta de kunskaper som	
--	--

inhämtats enligt 4.1 och 4.2 när miljöledningssystemet upprättas och underhålls.	
A.5 Ledarskap A.5.1 Ledarskap och åtagande Högsta ledningen ska tydligt visa ledarskap och åtagande i fråga om miljöledningssystemet genom att: (a) ta ansvar för miljöledningssystemets verkan; (b) säkerställa att miljöpolicy och miljömål är upprättade och är förenliga med organisationens strategiska inriktning och förutsättningar; (c) säkerställa att miljöledningssystemets krav integreras i organisationens verksamhetsprocesser; (d) säkerställa att miljöledningssystemet ges nödvändiga resurser; (e) kommunicera betydelsen av att miljöarbetet leds och styrs på ett väl fungerande sätt och att kraven i miljöledningssystemet uppfylls; (f) säkerställa att miljöledningssystemet uppnår avsett resultat; (g) leda och stödja personer så att de bidrar till ett väl fungerande miljöledningssystem; (h) främja ständig förbättring; (i) ge stöd till andra relevanta ledande befattningshavare så att de tydligt utövar sitt ledarskap på ett sätt som är tillämpligt inom deras ansvarsområden. ANM. Begreppet ”verksamhet” i denna standard kan tolkas i vid bemärkelse som de aktiviteter som är av central betydelse för syftet med organisationens existens.	

A.5.2 Miljöpolicy Högsta ledningen ska upprätta, införa och underhålla en miljöpolicy som, inom den definierade omfattningen av organisationens miljöledningssystem (a) är anpassad till organisationens syfte och förutsättningar, inklusive typ, omfattning och miljöpåverkan från dess aktiviteter, produkter och tjänster; (b) ger ett ramverk för att sätta miljömål; (c) innefattar ett åtagande att skydda miljön, inklusive förebyggande av förorening, och andra specifika åtaganden som är relevanta för organisationens förutsättningar; ANM. Andra specifika åtaganden att skydda miljön kan innefatta hållbar resursanvändning, begränsning av och anpassning till klimatförändringar, samt skydd av biologisk mångfald och ekosystem. (d) innefattar ett åtagande att uppfylla bindande krav; (e) innefattar ett åtagande att ständigt förbättra miljöledningssystemet för att uppnå bättre miljöprestanda. Miljöpolicyen ska: – upprätthållas som dokumenterad information; – kommuniceras inom organisationen; – vara tillgänglig för intressenter.	B.1. Ständig förbättring av miljöprestandan Organisationer ska åta sig att ständigt förbättra sin miljöprestanda. Om organisationen utgörs av en eller flera anläggningar ska var och en av de anläggningar för vilka Emas gäller uppfylla alla Emas-krav, bl.a. kravet på ständiga förbättringar av miljöprestanda enligt definitionen i artikel 2.2.
A.5.3 Roller, ansvar och befogenheter inom organisationen Högsta ledningen ska säkerställa att relevanta roller har tilldelats ansvar och befogenheter	B.2. Företrädare för ledningen Organisationens högsta ledning ska utse en eller flera företrädare för ledningen som, oavsett annat ansvar, ska ha definierade

och att dessa är kommunicerade inom organisationen. Högsta ledningen ska tilldela ansvar och befogenhet för att: (a) säkerställa att miljöledningssystemet uppfyller kraven i denna standard; (b) rapportera till högsta ledningen om hur miljöledningssystemet fungerar, inklusive miljöprestandan.	roller, ansvarsområden och befogenheter som har till syfte att garantera ett miljöledningssystem som är förenligt med denna förordning och som ska rapportera till högsta ledningen om hur miljöledningssystemet fungerar. Företrädaren för högsta ledningen får vara en medlem av organisationens högsta ledning.
A.6 Planering A.6.1 åtgärder för att hantera risker och möjligheter A.6.1.1 Allmänt Organisationen ska upprätta, införa och underhålla den eller de process(er) som behövs för att uppfylla kraven i 6.1.1 till 6.1.4. När organisationen planerar miljöledningssystemet ska den beakta: – de frågor som hänvisas till i 4.1; – de krav som hänvisas till i 4.2; – omfattningen av miljöledningssystemet; och avgöra risker och möjligheter rörande organisationens; – miljöaspekter (se 6.1.2); – bindande krav (se 6.1.3); – och andra frågor och krav, som identifierats i 4.1 och 4.2, och som behöver hanteras för att: – ge en försäkran om att miljöledningssystemet kan uppnå avsedda resultat; – förebygga eller minska oönskade effekter, inklusive möjlig påverkan på organisationen från externa miljöförhållanden;	B.1 Miljöutredning Organisationer ska göra och dokumentera en inledande miljöutredning i enlighet med bilaga I. Organisationer utanför unionen ska också hänvisa till de lagstadgade miljökrav som gäller för liknande organisationer i de medlemsstater där de avser att lämna in en ansökan.

-
- uppnå ständig förbättring.
- Inom miljöledningssystemets omfattning ska organisationen fastställa potentiella nödlägen, inklusive sådana som kan ha miljöpåverkan.
- Organisationen ska upprätthålla dokumenterad information rörande:
- risker och möjligheter som behöver hanteras;
 - den eller de process(er) som behövs enligt 6.1.1 till 6.1.4, i den omfattning som är nödvändig för att ha tilltro till att de utförs som planerat.

A.6.1.2 Miljöaspekter

Inom miljöledningssystemets omfattning ska organisationen fastställa miljöaspekterna för sådana aktiviteter, produkter och tjänster som den kan styra och sådana som den kan påverka, samt deras miljöpåverkan, under beaktande av ett livscykelperspektiv.

Vid fastställande av miljöaspekter ska organisationen ta hänsyn till:

- (a) förändring, inklusive planerad eller ny utveckling, samt nya eller ändrade aktiviteter, produkter och tjänster;
- (b) onormala förhållanden och rimligt förutsebara nödlägen.

Organisationen ska fastställa vilka aspekter som har eller kan ha en betydande miljöpåverkan, dvs. betydande miljöaspekter, genom användning av fastställda kriterier.

Organisationen ska i lämplig omfattning kommunicera sina betydande miljöaspekter inom organisationens olika nivåer och funktioner.

Organisationen ska upprätthålla dokumenterad information rörande:

- miljöaspekter och åtföljande
-

miljöpåverkan; – kriterier som används för fastställande av betydande miljöaspekter; – betydande miljöaspekter. ANM. Betydande miljöaspekter kan medföra risker och möjligheter som associeras med antingen negativ miljöpåverkan (hot) eller positiv miljöpåverkan (möjlighet).	
A.6.1.3 Bindande krav Organisationen ska: (a) fastställa och ha tillgång till de bindande krav som rör dess miljöaspekter; (b) fastställa hur dessa bindande krav är tillämpliga på organisationen; (c) ta hänsyn till dessa bindande krav när miljöledningssystemet upprättas, införs, underhålls och ständigt förbättras. Organisationen ska upprätthålla dokumenterad information om dess bindande krav. ANM. Bindande krav kan medföra risker och möjligheter för organisationen. A.6.1.4 Planering av åtgärder Organisationen ska planera: (a) åtgärder för att hantera sina: - betydande miljöaspekter; - bindande krav; - risker och möjligheter som identifieras i 6.1.1; (b) hur den ska: - integrera och införa åtgärderna i miljöledningssystemets processer (se 6.2, avsnitt 7, avsnitt 8 och	B.4 Lagenlighet Organisationer som är registrerade i Emas eller som vill registrera sig ska visa att de uppfyller samtliga följande villkor: 1) De har identifierat och är medvetna om följderna för dem av alla tillämpliga lagstadgade miljökrav. 2) De efterlever miljölagstiftningen, bland annat med avseende på tillstånd och tillståndsbegränsningar, och tillhandahåller relevant styrkande dokumentation. 3) De har utarbetat rutiner som gör det möjligt för organisationen att säkerställa att miljölagstiftningen efterlevs.

9.1), eller andra verksamhetsprocesser; utvärdera om åtgärderna har gett avsedd verkan (se 9.1). Vid planering av dessa åtgärder ska organisationen beakta tekniska möjligheter samt dess ekonomiska, verksamhetsrelaterade och affärsrelaterade krav.	
A. 6.2 Miljömål och planering för att uppnå dem	
A. 6.2.1 Miljömål Organisationen ska upprätta miljömål för relevanta funktioner och nivåer, med hänsyn tagen till organisationens betydande miljöaspekter och tillhörande bindande krav, under beaktande av dess risker och möjligheter. Miljömålen ska: (a) överensstämma med miljöpolicyn, (b) vara mätbara (om praktiska förutsättningar finns), (c) övervakas, (d) kommuniceras, (e) uppdateras vid behov. Organisationen ska hålla dokumenterad information om miljömålen. A.6.2.2 Planering av åtgärder för att uppnå miljömål När organisationen planerar för hur den ska uppnå sina miljömål ska den avgöra: (a) vad som ska göras, (b) vilka resurser som kommer att krävas, (c) vem som ska vara ansvarig,	B.5. Miljömål En organisation ska kunna visa att dess ledningssystem och revisionsförfaranden inriktar sig på organisationens faktiska miljöprestanda, med avseende på de direkta och indirekta aspekterna. Det sätt på vilket miljömålen ska uppnås får inte i sig utgöra ett miljömål.

(d) när det ska vara genomfört, (e) hur resultaten ska utvärderas, vilket innefattar indikatorer för övervakning av framsteg mot uppnående av mätbara miljömål (se 9.1.1). Organisationen ska överväga hur åtgärder för att uppnå miljömålen kan integreras i organisationens verksamhetsprocesser.	
A.7 Stöd A.7.1 Resurser Organisationen ska fastställa och tillhandahålla de resurser som krävs för att upprätta, genomföra, underhålla och ständigt förbättra sitt miljöledningssystem.	

A.7.2 Kompetens Organisationen ska (a) avgöra vilken kompetens som är nödvändig hos den eller de personer som arbetar inom eller åt organisationen och som påverkar dess miljöprestanda och dess möjligheter att uppfylla sina bindande krav, (b) säkerställa att dessa personer är kompetenta baserat på lämplig utbildning, upplärning eller erfarenhet, (c) fastställa utbildningsbehov med anknytning till miljöaspekterna och miljöledningssystemet, (d) vidta åtgärder, där så är tillämpligt, för att införskaffa den nödvändiga kompetensen och utvärdera verkan av de vidtagna åtgärderna. ANM. Tillämpliga åtgärder kan exempelvis vara att erbjuda anställda möjlighet till vidareutbildning, mentorstöd eller andra arbetsuppgifter, eller att hyra in eller anlita kompetenta personer. Organisationen ska bevara lämplig dokumenterad information som belägg för kompetens.	B.6. Arbetstagarnas delaktighet (1) Organisationen ska ta hänsyn till att arbetstagarnas delaktighet är såväl en drivande kraft som en förutsättning för ständiga och framgångsrika miljöförbättringar som en viktig resurs för förbättringen av miljöprestanda och det bästa sättet att effektivt förankra miljöledningssystemet och miljörevisionssystemet i organisationen. (2) Uttrycket ”arbetstagarnas delaktighet” ska tolkas så att det omfattar både direkt delaktighet från arbetstagarna som tillhandahållande av information till arbetstagarna och deras representanter. Därför behövs ett system för arbetstagardelaktighet på alla nivåer. Organisationen bör ta hänsyn till att åtagande, lyhördhet och aktivt stöd från ledningens sida är en förutsättning för att lyckas med dessa processer. I detta sammanhang bör ledningen ge lämplig återkoppling till de anställda. (3) Förutom dessa krav ska arbetstagarna eller deras representanter vara delaktiga i den process som syftar till att ständigt förbättra organisationens miljöprestanda genom a) den inledande miljöutredningen b) upprättandet och tillämpningen av ett miljöledningssystem och ett miljörevisionssystem som syftar till att förbättra organisationens miljöprestanda, c) miljökommittéer eller arbetsgrupper som samlar in information och säkerställer att miljötjänstemän/företrädare för ledningen deltar tillsammans med anställda och deras företrädare, d) gemensamma arbetsgrupper för åtgärder inom ramen för miljöprogrammet och miljörevisionen,
--	---

	e) utarbetandet av miljöredovisningar. (4) Lämpliga former för deltagande såsom systemet med en förslagsbok eller projektbaserade grupparbeten eller miljökommittéer bör användas för detta ändamål. Organisationerna ska beakta kommissionens riktlinjer om bästa praxis på detta område. Om de så önskar ska företrädare för arbetstagarna också medverka.
A.7.3 Medvetenhet Organisationen ska se till att personer som arbetar inom eller åt organisationen är medvetna om (a) miljöpolicyn, (b) betydande miljöaspekter och relaterad, verklig eller potentiell, miljöpåverkan som kan kopplas till deras arbete, (c) sina bidrag till ett väl fungerande miljöledningssystem, inklusive fördelarna med förbättrade miljöprestanda, (d) konsekvenserna av att inte uppfylla kraven i miljöledningssystemet, inklusive att inte uppfylla organisationens bindande krav.	
A.7.4 Kommunikation A.7.4.1 Allmänt Organisationen ska införa, tillämpa och upprätthålla de processer som behövs för intern och extern kommunikation som är av betydelse i samband med miljöledningssystemet, vilket innefattar	

(a) vad kommunikationen ska handla om, (b) när kommunikationen ska ske, (c) med vem kommunikationen ska ske, (d) hur kommunikationen ska ske. Vid införandet av kommunikationsprocesserna ska organisationen – ta hänsyn till bindande krav, – säkerställa att den miljöinformation som kommuniceras överensstämmer med den information som genereras i miljöledningssystemet och är tillförlitlig. Organisationen ska besvara relevant kommunikation om sitt miljöledningssystem. Organisationen ska i lämplig omfattning bevara dokumenterad information som belägg för dess kommunikation. A.7.4.2 Intern kommunikation Organisationen ska (a) i lämplig omfattning kommunicera inom organisationens nivåer och funktioner, information som är relevant för miljöledningssystemet, inklusive ändringar av miljöledningssystemet; (a) se till att kommunikationsprocesserna gör det möjligt för personer som arbetar under organisationens kontroll att bidra till ständig förbättring.	
A.7.4.3 Extern kommunikation Organisationen ska externt kommunicera information som är relevant för miljöledningssystemet, i enlighet med vad som fastställts i organisationens kommunikationsprocesser och vad som följer	B.7. Kommunikation 1) Organisationerna ska kunna visa att de bedriver en öppen dialog med allmänheten, myndigheter och andra berörda parter, inklusive lokala myndigheter och kunder, med avseende på miljöpåverkan av organisationernas

av de bindande kraven.	verksamhet, produkter och tjänster. 2) För att säkerställa en hög grad av öppenhet och skapa förtroende med berörda parter, ska organisationer som är registrerade i Emas lämna ut viss miljöinformation enligt definitionen i bilaga IV om miljörapportering.
A.7.5 Dokumenterad information A.7.5.1 Allmänt Organisationens miljöledningssystem ska innefatta (b) dokumenterad information som krävs enligt denna standard, (c) dokumenterad information som organisationen har fastställt vara nödvändig för ett väl fungerande miljöledningssystem. ANM. Omfattningen av den dokumenterade informationen för ett miljöledningssystem kan variera från en organisation till en annan beroende på – organisationens storlek och dess verksamheter, processer, produkter och tjänster, – behovet att visa att bindande krav uppfylls, – processernas komplexitet och samverkan, – kompetensen hos personer som arbetar under organisationens kontroll. A.7.5.2 Skapande och uppdatering När dokumenterad information skapas och uppdateras ska organisationen säkerställa lämplig (a) identifiering och beskrivning (t.ex. rubrik, datum, författare eller referensnummer); (b) form (t.ex. språk, programvaruversion, grafik) och	

medium (t.ex. papper, elektroniskt format);

- (c) granskning och godkännande med avseende på lämplighet och tillräcklighet.

A.7.5.3 Styrning av dokumenterad information

Dokumenterad information som krävs av miljöledningssystemet och av denna standard ska styras för att säkerställa att,

- (a) den är tillgänglig och lämpar sig för användning där den behövs och när den behövs,
- (b) den är tillräckligt skyddad (t.ex. mot förlust av konfidentialitet, olämplig användning eller förlust av integritet).

För denna styrning av dokumenterad information ska organisationen i tillämplig utsträckning behandla

- distribution, åtkomst, inhämtning och användning;
- förvaring och bevarande, inklusive bevarande av läsbarhet;
- styrning av ändringar (t.ex. versionshantering);
- arkivering och gallring.

Dokumenterad information av externt ursprung, som organisationen har bestämt är nödvändig för planering och användning av miljöledningssystemet, ska i lämplig utsträckning identifieras och styras.

ANM. Åtkomst kan förutsätta att det tagits ett beslut om behörighet att endast läsa den dokumenterade informationen, eller att både läsa och ändra den dokumenterade informationen.

A.8 Verksamhet

A.8.1 Planering och styrning av verksamheten

Organisationen ska upprätta, införa, underhålla och styra de processer som behövs för att uppfylla krav och utföra de åtgärder som fastställts i 6.1 och 6.2 genom att:

- upprätta kriterier för dessa processer;
- införa styrning av processerna enligt kriterierna.

ANM. Styrning kan innefatta styrmedel i teknisk mening och rutiner. Styrmedel kan införas enligt en hierarkisk ordning (t.ex. eliminering, substitution, administrativ) och kan användas var för sig eller i kombination.

Organisationen ska styra planerade ändringar och granska konsekvenserna av oavsiktliga ändringar samt vid behov vidta åtgärder för att motverka negativa effekter.

Organisationen ska säkerställa att utkontrakterade (outsourcade) processer är styrda eller påverkade. Typ och omfattning av den styrning eller påverkan som ska tillämpas på processerna ska definieras inom miljöledningssystemet.

I överensstämmelse med ett livscykelperspektiv ska organisationen:

- (a) upprätta styrning, i lämplig omfattning, för att säkerställa att miljökraven hanteras under konstruktions- och utvecklingsprocessen för produkten eller tjänsten, under beaktande av varje fas av dess livscykel;
- (b) fastställa lämpliga miljökrav för upphandling av produkter och tjänster;
- (c) kommunicera relevanta miljökrav till externa leverantörer, inklusive entreprenörer;

-
- (d) beakta behovet av att ge information rörande potentiell, betydande miljöpåverkan

som kan kopplas till transport eller leverans, användning, hantering efter avslutad livslängd och slutlig avfallshantering av dess produkter och tjänster.

Organisationen ska upprätthålla dokumenterad information i den omfattning som är nödvändig för att ha tilltro till att processerna har utförts som planerat.

A.8.2 Beredskap och agerande vid nödlägen

Organisationen ska upprätta, införa och underhålla den eller de process(er) som behövs för att förbereda sig för och agera vid potentiella nödlägen enligt 6.1.1.

Organisationen ska:

- (a) förbereda sig genom att planera åtgärder för att förebygga eller mildra negativ miljöpåverkan till följd av nödlägen;
- (b) agera vid faktiska nödlägen;
- (c) vidta åtgärder för att förhindra eller mildra konsekvenserna av nödlägen, lämpliga för nödlägets omfattning och potentiella miljöpåverkan;
- (d) regelbundet öva planerade responsåtgärder, där så är praktiskt möjligt;
- (e) regelbundet granska och revidera processer och planerade responsåtgärder, i synnerhet efter inträffade nödlägen eller övningar;
- (f) i lämplig omfattning tillhandahålla relevant information och utbildning rörande beredskap för och respons vid nödlägen till relevanta intressenter, inklusive personer som utför arbete inom eller åt organisationen.

Organisationen ska upprätthålla dokumenterad information i den omfattning som är nödvändig för att ha tilltro till att processerna har utförts som planerat.

A.9 Utvärdering av prestanda

A.9.1 Övervakning och mätning, analys och utvärdering

A.6.1.1 Allmänt

Organisationen ska övervaka, mäta, analysera och utvärdera sin miljöprestanda.

Organisationen ska fastställa:

- (a) vad som behöver övervakas och mätas;
- (b) vilka metoder som i tillämplig utsträckning behövs för övervakning, mätning, analys och utvärdering för att säkerställa tillförlitliga resultat;
- (c) kriterier samt lämpliga indikatorer enligt vilka organisationen ska utvärdera miljöprestandan;
- (d) när övervakning och mätning ska utföras;
- (e) när resultaten från övervakning och mätning ska analyseras och utvärderas.

Organisationen ska säkerställa att kalibrerad eller verifierad utrustning för övervakning och mätning används och underhålls i lämplig omfattning.

Organisationen ska utvärdera sin miljöprestanda och verkan hos miljöledningssystemet.

Organisationen ska både internt och externt kommunicera relevant information rörande miljöprestandan, enligt vad som är fastställt i organisationens kommunikationsprocesser och enligt vad som erfordras i bindande krav.

Organisationen ska bevara lämplig dokumenterad information som visar resultaten av övervakning, mätning, analys och utvärdering.

A.9.1.2 Utvärdering av efterlevnad

Organisationen ska upprätta, införa och underhålla den eller de process(er) som behövs för att utvärdera efterlevnad av bindande krav.

Organisationen ska:

- (a) fastställa frekvensen för utvärdering av efterlevnad;
- (b) utvärdera efterlevnad och vid behov vidta åtgärder;
- (c) underhålla kunskap om, och förståelse för, efterlevnadsstatus.

Organisationen ska bevara dokumenterad information som belägg för resultaten av utvärdering av efterlevnad.

A.5.5 Intern revision

A.6.1.1 Allmänt

Organisationen ska med planerade intervall genomföra interna revisioner för att få information om huruvida miljöledningssystemet:

- (a) överensstämmer med:
 - 1) organisationens egna krav på sitt miljöledningssystem;
 - 2) kraven i denna standard;
- (b) har införts och underhållits på ett ändamålsenligt sätt.

A.9.2.2 Internt revisionsprogram

Organisationen ska upprätta, införa och underhålla ett eller flera interna revisionsprogram, vilket innefattar frekvens, metoder, ansvar, planeringskrav och rapportering av interna revisioner.

När det interna revisionsprogrammet upprättas ska organisationen beakta de berörda processernas betydelse

för miljön, ändringar som påverkar organisationen och resultaten från tidigare revisioner.

Organisationen ska:

- (a) definiera revisionskriterier och omfattning för varje revision;
- (b) välja revisorer och genomföra revisioner på ett sätt som säkerställer revisionsprocessens objektivitet och oberoende;
- (c) säkerställa att revisionsresultaten rapporteras till relevanta ledningsfunktioner.

Organisationen ska bevara dokumenterad information som visar genomförandet av revisionsprogrammet och revisionsresultaten.

A.9.3 Ledningens genomgång

Högsta ledningen ska med planerade intervall ha en genomgång av organisationens miljöledningssystem för att säkerställa systemets fortsatta lämplighet, tillräcklighet och verkan.

Ledningens genomgång ska innefatta beaktande av:

- (a) status för åtgärder som beslutats vid ledningens tidigare genomgångar;
- (b) förändringar i:
 - 1) externa och interna frågor som är relevanta för miljöledningssystemet;
 - 2) intressenters behov och förväntningar, inklusive bindande krav;
 - 3) dess betydande miljöaspekter;
 - 4) risker och möjligheter;
- (c) i vilken utsträckning organisationens miljömål har uppnåtts;
- (d) information om organisationens

miljöprestanda, vilket innefattar trender i fråga om: 1) avvikelser och korrigerande åtgärder; 2) resultat från övervakning och mätning; 3) efterlevnad av bindande krav; 4) revisionsresultat; (e) resursers tillräcklighet; (f) relevant kommunikation från intressenter, inklusive klagomål; (g) möjligheter till ständig förbättring. Resultatet av ledningens genomgång ska omfatta: – slutsatser om miljöledningssystemet är fortsatt lämpligt, tillräckligt och verkningsfullt; – beslut som rör möjligheter till ständig förbättring; – beslut som rör behov av ändring av miljöledningssystemet, inklusive resurser; – åtgärder, om så behövs, när miljömål inte uppnåtts; – möjligheter att förbättra integrering av miljöledningssystemet i andra verksamhetsprocesser, om så behövs; – eventuella konsekvenser för organisationens strategiska inriktning. Organisationen ska bevara dokumenterad information som visar resultaten av ledningens genomgångar. A.10 Förbättringar A.10.1 Allmänt	
---	--

Organisationen ska fastställa möjligheter till förbättring (se 9.1, 9.2 och 9.3) och genomföra erforderliga åtgärder för att uppnå avsedda resultat med sitt miljöledningssystem.

A.10.2 Avvikelse och korrigerande åtgärd

När en avvikelse inträffar ska organisationen:

- (a) reagera på avvikelsen, och i tillämplig utsträckning:
 - 1) vidta åtgärder för att kontrollera och korrigera den;
 - 2) hantera konsekvenserna, inklusive att mildra negativ miljöpåverkan;
- (a) utvärdera behovet av åtgärder för att eliminera orsakerna till avvikelsen, så att den inte inträffar på nytt eller på annat håll, genom att:
 - 1) granska avvikelsen;
 - 2) fastställa orsakerna till avvikelsen;
 - 3) undersöka om liknande avvikelser finns eller skulle kunna inträffa;
- (a) vidta nödvändiga åtgärder;
- (b) granska vilken verkan genomförda korrigerande åtgärder har haft;
- (c) göra ändringar i miljöledningssystemet om det är nödvändigt.

Korrigerande åtgärder ska vara lämpliga i förhållande till betydelsen av effekterna av de påträffade avvikelserna, inklusive miljöpåverkan.

Organisationen ska bevara dokumenterad information som visar:

- arten av avvikelser och åtgärder som

vidtagits i efterhand;

- resultaten av korrigerande åtgärder.

A.10.3 Ständig förbättring

Organisationen ska, för att förbättra miljöprestandan, ständigt förbättra lämpligheten, tillräckligheten och verkan av sitt miljöledningssystem.

BILAGA III

INTERN MILJÖREVISION

1. Revisionsprogram och revisionsfrekvens

1.1. *Revisionsprogram*

Revisionsprogrammet ska garantera att organisationens ledning erhåller den information som den behöver för att se över organisationens miljöprestanda och miljöledningssystemets effektivitet, och kunna visa att detta är under kontroll.

1.2. *Revisionsprogrammets mål*

I målen ska framför allt ingå en utvärdering av det ledningssystem som används, av överensstämmelsen med organisationens miljöpolicy och miljöprogram samt uppfyllande av rättsliga och andra krav med avseende på miljön.

1.3. *Revisionsprogrammets omfattning*

Den totala omfattningen av varje revision eller, i förekommande fall, av varje del av en revisionsperiod ska klart definieras och det ska särskilt framgå

- (1) vilka områden som ska utvärderas,
- (2) vilka verksamheter som ska revideras,
- (3) vilka miljökritierier som ska beaktas,
- (4) vilka perioder som revisionen ska omfatta.

I miljörevisionen ska ingå en bedömning av de faktauppgifter som är nödvändiga för att kunna utvärdera miljöprestanda.

1.4. *Revisionsfrekvens*

Revisionen eller revisionsperioden, som omfattar organisationens hela verksamhet, ska avslutas, beroende på omständigheterna, inom en tidsrymd av högst tre år, eller fyra år om det undantag som föreskrivs i artikel 7 är tillämpligt. Hur ofta en verksamhet revideras kommer att variera beroende på

- (1) verksamhetens art, omfattning och komplexitet,
- (2) betydelsen av aktuell miljöpåverkan,
- (3) hur viktiga och angelägna de problem är som konstaterats vid tidigare revisioner,
- (4) tidigare miljöproblem i samband med verksamheten.

Mer komplexa verksamheter med mer betydande miljöpåverkan ska revideras oftare.

Organisationerna ska dessutom genomföra revisioner åtminstone årligen, eftersom detta bidrar till att visa organisationens ledning och miljökontrollanten att man har grepp om de avgörande miljöaspekterna.

Organisationen ska genomföra revisioner av följande aspekter:

- (1) Organisationens miljöprestanda.
- (2) Efterlevnad av tillämpliga rättsliga och andra krav med avseende på miljön.

2. Revisionsarbetet

Revisionsarbetet ska omfatta diskussioner med personal rörande miljöprestanda, inspektion av driftsförhållanden och utrustning samt genomgång av dokument, förfarandebeskrivningar och annat relevant material. Denna verksamhet ska genomföras i syfte att bedöma miljöpåverkan av den verksamhet som granskas, för att fastställa om den är förenlig med gällande standarder, regler och övergripande och detaljerade miljömål. Den ska också klargöra huruvida det system som inrättats för att hantera miljöansvar och prestanda är effektivt och ändamålsenligt och kommer därför att omfatta bland annat stickprovskontroller av efterlevnaden av dessa kriterier för att avgöra effektiviteten i ledningssystemet överlag.

I revisionsarbetet ska särskilt ingå

- (1) att skaffa sig kännedom om ledningssystemen,
- (2) att bedöma ledningssystemens starka och svaga sidor,
- (3) att samla in underlag för att visa i vilka avseenden ledningssystemet fungerar respektive inte fungerar som det ska,
- (4) att utvärdera resultaten av revisionen,
- (5) att förbereda slutsatser av revisionen,
- (6) att rapportera resultaten och slutsatserna av revisionen.

3. Rapportering av resultat och slutsatser av revisionen

Det grundläggande syftet med en skriftlig revisionsrapport är att

- (1) visa revisionens omfattning,
- (2) informera ledningen om hur organisationens miljöpolicy efterlevs och om organisationens miljöutveckling,
- (3) informera ledningen om hur lagstadgade krav och andra miljökrav efterlevs och om vilka åtgärder som har vidtagits för att se till att efterlevnad uppnås.
- (4) informera ledningen om hur effektiva och pålitliga de åtgärder som har vidtagits är när det gäller att övervaka och minska organisationens miljöpåverkan,
- (5) att vid behov påvisa eventuella behov av korrigerande åtgärder.

Den skriftliga rapporten ska inbegripa den information som är nödvändig för att uppfylla dessa mål.